

De Kalender (Kalendarium)

Tot aan Iulius Caesar bestond het Romeinse jaar uit tien maanden. September, October, November en december zijn eigenlijk rangtelwoorden : 7^e, 8^e, 9^e, 10^e. Het jaar begon met de maand maart : de mensis Martius. Omdat het Romeinse jaar dagen te kort kwam, moest de jaartelling continu gerepareerd worden. Iulius loste dit grotendeels op door de Iuliaanse kalender te introduceren. Hij introduceerde de mensis Ianuarius en Februarius.

De Iuliaanse kalender bevatte echter $\frac{1}{4}$ dag per jaar te weinig. Om dit euvel te verhelpen is door paus Gregorius XIII de naar hem genoemde Gregoriaanse kalender in 1582 afgekondigd. Deze kalender bevat eens in de vier jaar een schrikkeljaar. Februari duurt dan niet 28, maar 29 dagen. Dit geldt alleen als de jaartallen wel door 4 of 400 deelbaar zijn, maar niet door 100. Het gemiddelde Gregoriaanse jaar duurt namelijk 365,2425 dagen.

De maanden van de Iuliaanse kalender duren even lang als die van de Gregoriaanse kalender. Dus de maanden Ianuarius, Martius, Maius, Quintilis/Iulius, Sextilis/Augustus, October en December duren 31 dagen. Aprilis, Iunius, September, November duren 30 dagen en Februarius 28 dagen.

De Romeinen kenden ons wekensysteem niet. Om toch aan te geven op welke dag van de maand iets gebeurde hadden ze in iedere maand drie dagen, vanaf welke ze terugtelden, waarbij men die ijkdag meetelde.

Zo hadden de Romeinen de Idus (4^e, pl), de vollemaansdag die de maand in tweeën deelde. Deze Idus vallen niet in iedere maand op dezelfde dag. Het is de 15^e dag in de maanden Martius, Maius, Quintilis/Iulius en October en het is 13^e dag in de andere maanden.

De Nonae is de negende dag voor de Idus, dus de 7^e voor de maanden Martius, Maius, Quintilis/Iulius en October en de 5^e voor de overige maanden.

De eerste dag van de maand heet de Kalendae.

Men gaf de dagen van de maand als volgt aan :

Kal. Mart. = Kalendis Martiis	1 maart
Id. Mart. = Idibus Martiis	15 maart
Non. Mart. = Nonis Martiis	7 maart
pr. Id. Mart = pridie Idus Martias	28 februari
a.d.III Non. Mart. = ante diem tertium Nonas Martias ook meegeteld)	5 maart (de nonae zelf worden ook meegeteld)
a.d. XVII Kal. Apr.	16 maart